

Școala Națională de Studii Politice și Administrative Facultatea de Comunicare și
Facultatea de Științe Politice

Departamentul de Științe Politice și Studii Europene

Program managerial

Pentru poziția de Director al Departamentului de Științe Politice și Studii Europene

Mihai Ungureanu

Context

Începând cu 16.03.2020, ca răspuns dat situației epidemiologice determinată de răspândirea SARS-CoV-2 a intrat în vigoare Decretul Președintelui României nr.195 (MO 212/16.03.2020). Decretul a restrâns exercitarea *dreptului la învățătură* suspendând cursurile din toate unitățile de învățământ pe perioada a 30 de zile. Ulterior, prin Decretul Președintelui României nr.240/2020 (MO 311/14.04.2020), starea de urgență a fost prelungită cu încă 30 de zile continuând restrângerea dreptului la învățătură. Noul decret oferea mai multe detalii despre învățământul superior, menționând faptul că instituțiile de învățământ superior vor utiliza metode didactice alternative de predare-învățare-evaluare în format online. Această obligativitate a fost păstrată și pe parcursul stării de alertă ce a urmat celei de urgență.

În acest context, după o scurtă suspendare a cursurilor, Școala Națională de Studii Politice și Administrative a reluat activitățile didactice în format online încă din data de 16.03.2020. Facultatea de Științe Politice nu a făcut excepție și a început migrarea procesului educațional pe platforma de e-learning *moodle.politice.ro*. În scurt timp, cadrele didactice au construit disciplinele în cadrul platformei, iar procesul educațional s-a derulat online pe platformă, dar și cu utilizarea unor mijloace de comunicare sincronă precum Webex, Zoom, Google Classroom. Având însă în vedere vechimea platformei, în paralel s-a lucrat la implementarea unei versiuni noi de Moodle (*e.politice.ro*) care a intrat în utilizarea profesorilor și studenților începând cu 5 aprilie a.c. Noua platformă a găzduit și examenele de finalizare a studiilor pentru ciclul 1 Licență și Ciclul 2 Masterat. Ulterior a devenit baza a două activități importante ale Facultății: selectarea cursurilor opționale pentru anul 3 (anul univ. 2020-2021) și, mai ales, primul examen de admitere online (la ciclul 1) derulat de o facultate din România. Acest examen a avut trei dimensiuni de organizare: utilizarea unui browser specific examinărilor online (Safe Exam Browser – SEB), crearea testelor în cadrul *e.politice.ro* (Moodle) și supravegherea candidaților prin intermediul Webex. În aceeași perioadă s-a derulat și evaluarea cadrelor didactice de către studenți prin intermediul *survey.academos.ro* care a fost actualizată la ultima versiune a LymeSurvey.

Toate aceste procese au fost cele la care, alături de colegi, am participat în calitate de Director interimar al Departamentului de Științe Politice și Studii Europene (care a început cu puțin înainte de instituirea stării de urgență) și au implicat activități precum (dar nu exclusiv): implementarea noii platforme, consilierea cadrelor didactice și a studenților în vederea utilizării platformei, identificarea și implementarea soluțiilor tehnice pentru derularea examenului de admitere, selectarea cursurilor opționale, asigurarea coordonării cu Departamentul de IT pentru

actualizarea LymeSurvey în vederea evaluării cadrelor didactice de către studenți (evaluarea propriu-zisă fiind organizată de doi colegi din cadrul Facultății).

Prezentul Program managerial a fost influențat substanțial de criza SARS CoV-2 și soluțiile instituționale descrise mai sus, dar ia în calcul și viitorul învățământului superior în general și pe cel al științelor politice și studiilor europene în contextul post-SARS CoV-2. În redactarea lui, am avut în vedere documentele strategice ale SNSPA, programul managerial al Rectorului SNSPA, al Decanului în funcție, al Directorului de Departament din mandatul recent încheiat (2016-2020), precum și rapoartele naționale și internaționale privind viitorul educației și finanțarea învățământului superior. De asemenea, discuțiile cu membrii Departamentului au fost integrate în evaluarea punctelor tari și a propunerilor de ameliorare a vulnerabilităților.

I. Dezvoltare instituțională

Propunerile ce urmează se întemeiază pe convingerea că Departamentul de Științe Politice și Studii Europene din cadrul Facultății de Științe Politice este una dintre cele mai performante structuri academice de profil din țară și din regiune. Consolidarea poziției sale este, de aceea, necesară, iar dezvoltarea sa posibilă prin activități, precum:

- Promovarea în interiorul Departamentului, dar și la nivelul Facultății a acreditării programelor masterale IFR (cu taxă) și a programelor masterale în limba engleză în vederea consolidării financiare a Departamentului și Facultății;
- Cooperarea cu structurile academice din cadrul SNSPA (și din afara acesteia) în vederea identificării oportunităților de dezvoltare de programe de studii comune, sustenabile financiar și atractive pentru piața forței de muncă;
- Reacreditarea specializării de licență Relații internaționale și studii Europene (RISE). Una dintre prioritățile anului universitar următor în SNSPA este cea a reacreditării instituționale. Propunerea Departamentului pentru această reacreditare va fi specializarea RISE. Am fost implicat în acreditarea instituțională din anul 2014 și voi fi implicat în acest proces și acum, în calitățile de membru al Comisiei privind gestionarea și coordonarea evaluării instituționale la nivelul SNSPA (Decizia CA nr.55/2020) și membru al Comisiei de Evaluare a Calității CEAC (Disp. Nr.287/2020);
- Reacreditarea specializării Științe Politice în cea de-a doua parte a mandatului de patru ani;

- Sprijinirea proiectelor (câștigate de cadre didactice titulare ale Departamentului) cu privire la cariera absolvenților ca răspuns dat unui indicator de performanță al ARACIS (Valorificarea învățării prin capacitatea de a se angaja pe piața muncii);
- Promovarea egalității de gen în selecția cadrelor didactice titulare în cadrul Departamentului. În prezent la nivelul Departamentului există 4 femei și 14 bărbați. Cu respectarea legii, voi propune Consiliului Facultății introducerea unui criteriu de departajare de următorul tip¹: la competențe egale dovedite, reprezentarea echilibrată de gen va prima. Această măsură este cu atât mai importantă cu cât reprezentarea de gen și cea a studiilor de gen se află sub un atac susținut din partea unei părți a partidelor parlamentare (prin propunerea modificării Art.7 a Legii nr.1/2011), împotriva exercitării dreptului constituțional la învățatură (Art.32) exprimat în acest caz prin garantarea autonomiei universitare (Art.32, alin.6). Consider că adoptarea lui, dat fiind contextul politic menționat, ar da semnalul corect de susținere a valorilor democratice și constituționale pe care chiar Carta SNSPA le susține: *„SNSPA încurajează acțiunea afirmativă pe criterii de gen, rasă, vârstă, dizabilitate, etnie, naționalitate, zonă de proveniență, stare materială mediu de proveniență atunci când este impusă de asigurarea egalității de șanse și asigură transparența publică în privința accesului oricărei persoane vizate de astfel de politici.”* (3.1. Principiul nediscriminării și egalității de șanse)
- Susținerea reinițierii² la nivelul Facultății a consultărilor dintre studenți, absolvenți și angajatori pentru actualizarea curriculumului în conformitate cu cerințele pieței muncii.
- Sprijinirea Decanatului pentru introducerea unei noi specializări în funcție de nevoile identificate la nivelul pieței.
- Corelarea activităților Departamentului cu prioritățile prorectorilor care sunt cadre didactice cu baza în FSP (acolo unde este posibil). Sigur, aceștia reprezintă SNSPA, dar cunosc foarte bine Departamentul și pot sprijini dezvoltarea acestuia.
- Reorganizarea activităților ce privesc construcția statului de funcții. Acest proces are următorii pași: organizarea selecției opționalelor până cel târziu în luna mai³, realizarea unui proiect al statului de funcții până la sfârșitul lunii iulie, după admiterea

¹ Legislația din România nu permite un criteriu mai „tare” decât cel propus.

² Modelele folosite sunt cele oferite de proiectele derulate la nivelul SNSPA (POSDRU/18/1.2/G/11495 și POSDRU /156/1.2/G/133208).

³ Aceasta a fost și o sugestie primită din partea unui coleg de departament.

la programele masterale, adoptarea statului de funcții în formă finală în luna septembrie, după eventualele sesiuni suplimentare de admitere la masterat sau licență.

- Inițierea de discuții cu Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic pentru îmbunătățirea competențelor didactice ale cadrelor didactice asociate (acolo unde este cazul) și pentru sprijin în adaptarea metodelor de predare și evaluare (pentru cadrele didactice titulare și asociate) dat fiind contextul epidemiei SARS CoV-2.
- Susținerea la nivelul Facultății a necesității înființării unei poziții de expert/secretariat al Departamentului. Activitățile acestui departament sunt numeroase și consider că suportul tehnic este necesar.
- Promovarea specializărilor Departamentului prin intermediul social media (Facebook, Youtube). Menținerea unei relații strânse cu coordonatorii masteratelor pentru identificarea unor soluții adaptate de promovare pentru fiecare dintre acestea.

II. Modernizarea procesului de învățământ

Având în vedere și probabila continuare a provocărilor produse de pandemia SARS CoV-2 (Context), consider că sunt importante următoarele direcții de modernizare a procesului de învățământ:

- Consolidarea utilizării platformei Moodle *e.politice.ro* prin:
 - Instituționalizarea suportului pentru cadrele didactice ale Departamentului în vederea utilizării diferitelor funcții ale platformei. Premisele sunt bune deoarece în mandatul de director interimar am creat o serie de resurse (materiale scrise și video) privind instrumentele pe care Moodle le oferă pentru e-learning. Producția unor astfel de materiale trebuie să continue. Spre exemplu, suportul pentru crearea de examene online sub forma Quizz/Test pare a fi foarte important pe termen scurt. De asemenea, suportul acordat pentru utilizarea SEB în vederea examinării online ar trebui acordat, la cerere, tuturor cadrelor didactice care doresc să utilizeze această resursă testată cu succes într-un examen cu peste 450 de candidați.
 - Standardizarea oferirii conținutului online: toate disciplinele oferite în cadrul platformei trebuie să aibă un conținut minimal constând în: Syllabus sau fișa disciplinei, Materialele obligatorii de curs în vederea examenului în acord cu art.35 din Codul Universitar al drepturilor și obligațiilor studentelor și studenților din SNSPA.

- Migrarea comunicărilor către studenți pe platformă. Moodle oferă posibilitatea transmiterii mesajelor Departamentului (și a facultății în general). Între 2005 și 2020 alături de diferiți colaboratori am creat și gestionat grupuri Yahoo (anul acesta Google) pentru fiecare an de studiu de la ciclul 1 Licență. Deși utile, aceste resurse trebuie să piardă din importanță în favoarea utilizării platformei care este un mediu controlat, aflat pe un server al SNSPA.
- Integrarea, în măsura posibilităților tehnice (premisele par favorabile – am început deja demersuri în acest sens) a BigBlueButton sau Webex în cadrul Moodle pentru a putea realiza conferințe online direct din cadrul platformei.
- Crearea în cadrul platformei a unei secțiuni privind deciziile luate în cadrul Consiliului Departamentului – transparentizarea activității departamentului răspunzând cerințelor Codului Universitar al drepturilor și obligațiilor studentelor și studenților din SNSPA (Art.9, Alin.11) privind dreptul studenților la acces la decizii, regulamente etc.
- Promovarea către Consiliul Facultății și structurile de conducere din SNSPA a creării unei infrastructuri care să permită simultan prezența față în față și cea online⁴ (camera video, microfon, laptop/desktop). Un astfel de sistem ar putea fi util mai ales în cazul masteratelor deoarece mulți dintre studenți sunt angajați și nu locuiesc în București. Cadrul didactic va putea opta (nu va fi obligatoriu) astfel pentru a preda studenților aflați în sală (prezență fizică), și a fi urmărit și de studenți prezenți online. (live streaming)
- Includerea în evaluarea semestrială a cadrelor didactice de către studenți a unor elemente care să permită evaluarea oferirii conținutului online, inclusiv cu sugestii de îmbunătățire din partea studenților.
- Sprijinirea cadrelor didactice pentru realizarea de cursuri video și oferirea lor online, fie pentru studenți, fie pentru potențialii candidați la specializările Departamentului.

III. Dezvoltarea activității de cercetare și de relații internaționale

În ceea ce privește cercetarea, în absența unor mecanisme de motivare extrinsecă (precum recompensarea salarială a producției academice), Departamentul poate folosi (și parțial a folosit în mandatul 2016-2020) următoarele instrumente:

- Continuarea evaluării cadrelor didactice (inclusiv pentru colectarea de date în vederea obținerii finanțării suplimentare) și a impactului academic (articole în reviste indexate

⁴ Ideea nu îmi aparține dar consider că merită susținută de către Departament.

internațional, cărți de autor sau coordonate, coordonarea de reviste academice, obținerea de granturi de cercetare sau activarea în cadrul unor proiecte de cercetare, acreditarea de centre de cercetare) și social al cercetării acestora (participare în realizarea de politici publice, proiecte de dezvoltare socială și instituțională etc.). Toate aceste contribuții trebuie să se regăsească în baza de date privind evidența și monitorizarea activității de cercetare pusă la dispoziție de SNSPA.

- Diseminarea informațiilor despre sursele (naționale și internaționale) de finanțare pentru cercetare;
- Încurajarea tinerilor cercetători să acceseze fondurile de cercetare puse la dispoziție de SNSPA (și nu numai);
- Promovarea înființării de centre de cercetare care să se auto-susțină financiar prin intermediul granturilor câștigate de membrii acestora.
- Susținerea cercetătorilor doctoranzi în vederea participării în cadrul unor granturi de cercetare câștigate de cadre didactice din cadrul Departamentului.
- Implicarea Departamentului în oferirea de consultanță în elaborarea și implementarea de politici publice;
- Susținerea dezvoltării acelor direcții de cercetare care sunt specifice departamentului și pe care alte facultăți le au mai puțin dezvoltate.
- Susținerea activităților de organizare a conferințelor internaționale cu caracter academic;
- Stabilirea unor direcții de cercetare împreună cu colegii implicați în CIVICA;
- Continuarea eforturilor de creștere a numărului de universități partenere în programul ERASMUS+ (deși fără un rol direct, Departamentul poate sprijini acest demers al Facultății)
- Încurajarea studenților masteranzi și doctoranzi să propună articole spre publicare în jurnalele științifice coordonate de cadre didactice titulare în cadrul Departamentului.
- Sprijinirea Decanatului⁵ în organizarea unui centru de sondaje și cercetări politico-sociale și promovarea unor pachete sectoriale de cercetare (e.g. Observatorul electoral, Observatorul social etc)
- În absența resurselor materiale proprii concentrate la nivelul Departamentului, acesta poate susține indirect crearea unei baze materiale adecvate cercetării. Spre exemplu, poate susține la nivelul Consiliului Facultății sau la nivelul universității necesitatea măririi numărului de unități PC disponibile și/sau înnoirea celor existente (acestea pot

⁵ Proiectul îi aparține Decanului în funcție.

fi, spre exemplu utilizate în organizarea de experimente). De asemenea, poate fi susținută acordarea de spații proiectelor de cercetare derulate de către cadrele didactice titulare sau asociate. O infrastructură Wi-Fi de calitate este de asemenea necesară la nivelul întregii universități, iar Departamentul va susține modernizarea acesteia. Achiziționarea de cărți și software de cercetare este de asemenea importantă.

IV. Managementul instituțional

Discreția managerială a Directorului Departamentului este, în practică, redusă. În absența unor bugete dedicate și în condițiile în care cele mai multe acțiuni importante trebuie să primească sprijinul celorlalte structuri de conducere ale Facultății, Directorul poate atinge finalități doar în colaborare cu acestea. Cu siguranță, pot exista consecințe negative ale acestei discreții scăzute, dar consider că se poate identifica cel puțin un efect pozitiv important: luarea deciziilor se va face de regulă, într-o manieră consensuală. Directorul de Departament va trebui să caute sprijinul membrilor Consiliului Departamentului, membrilor Consiliului Facultății și pe cel al Decanului și Prodecanilor pentru proiecte precum:

- Promovarea la nivelul Facultății a criteriului raportului egal între cadre didactice și studenți - păstrarea aceluiași raport în fiecare departament. Cerința corelării dintre numărul de cadre didactice și studenți este deja cuprinsă în cerințele ARACIS (Standard C4). Criteriul propus pare a decurge în cazul domeniilor asemănătoare de studii. În absența unei descentralizări financiare la nivelul departamentelor, această măsură ar afirma importanța egală a fiecărui departament în cadrul Facultății. Pozițiile scoase la concurs în cadrul Facultății ar trebui să aibă în vedere acest criteriu;
- Un accent crescut asupra deschiderii de poziții didactice și de cercetare la nivelul specializării Relații Internaționale și Studii Europene – specializare deservită, în prezent, de puține cadre didactice titulare proprii;
- Actualizarea bazei materiale pentru predare și cercetare (achiziții echipamente, software de cercetare etc);
- Stabilirea de contacte și încheierea de parteneriate instituționale cu universități internaționale importante;
- Acreditarea de noi specializări (în limba română și alte limbi de circulație internațională) în cadrul Departamentului;
- Acreditarea de noi masterate în regim IFR în limba română și/sau în limba engleză;
- Construirea infrastructurii pentru live video streaming;

- Constituirea unui secretariat al Departamentului.

V. Studenții

Relația cu studenții este, bineînțeles, foarte importantă într-o universitate. La nivelul Departamentului se vor avea în vedere următoarele măsuri care să vină în sprijinul studenților și al interacțiunii departamentale cu aceștia:

- Crearea unui grup consultativ al reprezentanților grupelor și ai celor din Consiliul Facultății din cadrul Specializărilor Științe Politice și Relații Internaționale și Studii Europene. Consider oportună participarea acestora la cel puțin o ședință a Consiliului Departamentului pe semestru. Consultarea cu Directorul Departamentului poate fi însă continuă. Premisele există, deoarece în perioada stării de urgență am organizat două astfel de întâlniri (4h total) prin Webex cu toți reprezentanții studenților (doar reprezentanții grupelor) din ciclul 1 Licență. În cadrul acestor ședințe am centralizat toate întrebările studenților și am obținut apoi răspunsuri de la structurile FSP și SNSPA abilitate. De asemenea, am pregătit împreună cu aceștia testarea examenului de admitere SEB/Moodle/Webex în varianta sa beta. De reținut și faptul că aceasta este cea mai rapidă modalitate de a colecta și transmite informație dinspre și către studenți. Un exemplu este și implicarea reprezentanților grupelor în promovarea înscrierilor la cursurile opționale - 180 studenți înscriși din 182 total (aproape 100%).
- Demararea unei campanii de informare cu privire la drepturile și îndatoririle studenților conținute în Carta Universității, Codului etic, Codul Universitar al drepturilor și obligațiilor studentelor și studenților din SNSPA și Regulamentul privind activitatea profesională a studenților din SNSPA. Gradul actual al cunoașterii acestor documente este foarte scăzut în prezent, inclusiv în ceea ce privește criteriile de integritate academică prevăzută de Codul etic al SNSPA.
- Promovarea către Consiliul Facultății a ideii de creare a unei comisii consultative formată din studenții reprezentanți care să fie invitată la ședințele Comisiei de Etică a FSP. De asemenea consider că Departamentul poate susține înființarea unui email al avertizorului de integritate și vulnerabilitate care să permită studenților să comunice ușor Facultății instanțele de încălcare a criteriilor de integritate și cele în care studenții se află în situații vulnerabile și au nevoie de sprijinul Facultății.

Departamentul va continua, de asemenea, să susțină prioritățile mandatului Directorului și Consiliului Departamentului din perioada (2012-2020):

- Dezvoltarea de politici și programe centrate pe principiul incluziunii sociale și al accesului la educație de calitate.
- Dezvoltarea serviciilor de consiliere în carieră prin dezvoltarea unui birou cu atribuții specifice.
- Organizarea, împreună cu studenții, a unor evenimente științifice, dezbateri, activități artistice sau sportive.

București, 27.07.2020